

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Юридичний факультет
Кафедра фундаментальних юридичних дисциплін

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної
ради факультету
протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан юридичного факультету
Стелла КЕЛЬБЯ/
_____ 2024 р.

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
«Порівняльний цивільний процес»

Освітньо-професійна програма:	<u>Право</u>
Спеціальність:	<u>081 «Право»</u>
Галузь знань:	<u>08 «Право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>Юридичний</u>
Мова навчання:	<u>Українська</u>
Розробник:	<u>Гудима Мирослава Мирославівна, доцент кафедри фундаментальних юридичних дисциплін</u>
Профайл викладача	<u>http://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/departments/fundamental-legal-disciplines/</u>
E-mail:	<u>myroslava.gudyma@gmail.com</u>
Консультації	<u>четвер з 10.00 до 16.00</u>

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Навчальна дисципліна «Порівняльний цивільний процес» є вибірковою складовою навчального плану підготовки фахівців першого бакалаврського рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» в обсязі 120 годин, з яких для здобувачів денної форми навчання передбачено: лекцій – 12 год., практичних занять – 28 год., і самостійної роботи – 80 год.; та для здобувачів заочної форми навчання: лекцій – 2 год., практичних занять – 6 год., та самостійної роботи – 112 год. Навчальна дисципліна побудована відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS) і складається з 4 кредитів. Форма підсумкового контролю – залік.

Дисципліну «Порівняльний цивільний процес» слід розуміти як складову загального порівняльного правознавства, завданням якого є виявлення закономірностей правового регулювання здійснення цивільного судочинства у зарубіжних країнах.

Дисципліна порівняльного цивільного процесу охоплює інформацію про всі основні інститути цивільного судочинства: юрисдикція, підсудність, особи, докази, розгляд та вирішення справи, перегляди, виконання тощо, ознайомлення з якими дає можливість здобувач вищої освіти: поглибити свої знання правових явищ в різних державах (пізнавальна мета), отримати точні відомості про якісні моменти зарубіжного права та їх використання у вітчизняній юридичній практиці (інформаційна мета), виявити джерела правових явищ в зарубіжних системах права і виявлення тенденцій їх розвитку (аналітична мета), орієнтуватися в розробці способів гармонізації та зближення правових систем (інтегративна мета), аналізувати окремі процесуальні інститути зарубіжного права, що дозволяє адаптувати отримані результати у національних умовах (критична мета).

Майбутні юристи отримують теоретичні знання і практичні навички застосування актів цивільного процесуального права до конкретних ситуацій, вміння здійснювати порівняльно-правовий аналіз норм процесуального права різних країн та самостійно узагальнювати і аналізувати судову практику. Здобувачі вищої освіти оволодівають знаннями особливостей участі учасників цивільного процесу у суді, освоюють особливості ведення дискусії та переговорів, вивчають особливості підготовки процесуальних документів, досліджують зміст і процесуальну форму позовного, наказного та окремого провадження. Вивчають особливості судових проваджень у країнах Європи, США та Англії.

2. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Порівняльний цивільний процес» є отримання здобувачем вищої освіти теоретичних знань про загальну та особливу частину цивільного процесуального у порівняльно-правовому аспекті, а також вироблення навичок застосування цивільного процесуального закону та інших джерел цивільного процесуального права.

Завдання. У зв'язку із цим передбачається: усвідомлення поняття та сутності цивільного процесу, його структури; вивчення принципів цивільного судочинства; окреслення правового статусу учасників цивільної справи; розкриття змісту інституту юрисдикції в цивільному процесі; аналіз доказів та доказування в цивільному судочинстві; з'ясування у процесі навчання поняття та специфіки окремих стадій цивільного процесу, усвідомлення особливостей оскарження судових рішень, визначення своєрідності виконання судових рішень тощо. Такі навички сприятимуть максимальному приближенню студентів до практичної діяльності уже після здобуття спеціальності.

3. Пререквізити.

Вивчення навчальної дисципліни «Порівняльний цивільний процес» базується на знаннях та уміннях, отриманих здобувачами освіти при вивченні таких навчальних дисциплін: «Теорія держави і права», «Судові та правоохоронні органи України», «Цивільне процесуальне право».

4. Компетентності та результати навчання

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми, формуються наступні:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

- СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.
- СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
- СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.
- СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право кримінальне і кримінальне процесуальне право.
- СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
- СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
- СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

Отримуються наступні програмні результати навчання (РН):

- РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (теми 2-13)
- РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю (1-13).
- РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло (теми 1-13).
- РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (теми 1-13).
- РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (теми 2-13).

5. Зміст навчальної дисципліни

При викладанні тем використовуються інформаційні технології навчання: презентації та робота з електронними ресурсами.

При підготовці до занять та виконанні самостійної роботи здобувачу рекомендується використовувати Робочу програму з навчальної дисципліни «Порівняльний цивільний процес».

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Загальна характеристика порівняльного цивільного процесуального права

Тема 2. Судові системи сучасності. Цивільна юрисдикція та підсудність у цивільному процесі України й іноземних держав

Тема 3. Учасники цивільного процесу в Україні та іноземних державах

Тема 4. Докази і доказування у цивільному процесі України та іноземних держав

Тема 5. Окремі умови процесуальної діяльності в Україні та іноземних державах

Тема 6. Електронне судочинство в цивільному процесі України та зарубіжних держав

Змістовий модуль 2.

Тема 7. Альтернативні способи врегулювання цивільних спорів в Україні та іноземних державах

Тема 8. Позовне провадження у цивільному процесі України й іноземних держав

Тема 9. Інші види проваджень в цивільному процесі України й іноземних держав

Тема 10. Процедура перегляду судових рішень в апеляційному порядку в Україні та іноземних державах

Тема 11. Процедура перегляду судових рішень у касаційному порядку в Україні й іноземних державах

Тема 12. Процедура виконання судових рішень

Тема 13. Тенденції розвитку сучасного цивільного процесу

6. Система контролю та оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ;
- метод мозкового штурму;
- кейс-технології.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;

- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – залік.

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за період теоретичного навчання студентів на останньому за розкладом занятті. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	Відмінно
82-89	B	Добре	Добре
74-81	C		
64-73	D	задовільно	задовільно
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	незадовільно
1-34	F		

Розподіл балів з навчальної дисципліни
Залік:

Поточний контроль (максимальна кількість балів)		Загальна максимальна кількість балів
Модуль I	Модуль II	
50	50	100

Політика академічної доброчесності

Здобувач повинен ознайомитися і дотримуватися Положення про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет», яке міститься у вільному доступі на офіційному сайті університету. Студент повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Використання можливостей штучного інтелекту може мати місце в обмеженому ряді випадків, у кожному разі із погодженням з викладачем.

Література

Основна:

1. Васильев С.В. Порівняльний цивільний процес. Підручник.К.: Алерта, 2015. 352 с.
2. Заварза Т. В. Порівняльний цивільний процес : навчально-методичний посібник / Т. В. Заварза, С. М. Бервено, Л. В. Новікова, К. М. Тоцька. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018.156 с.
3. Цивільне процесуальне право України (Загальна частина): підруч. / О.В. Гетманцев, Л.А. Кондрат'єва, Л.А. Остафійчук, А.Л. Паскар, І.Ю. Татулич; за ред. О.В. Гетманцева. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022, 412 с
4. Цивільне процесуальне право України (Особлива частина): підруч. / О.В. Гетманцев, Л.А. Кондрат'єва, Л.А. Остафійчук, А.Л. Паскар, І.Ю. Татулич; за ред. О.В. Гетманцева. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022, 240 с.

Додаткова:

1. Бондаренко Л. Н. До питання про виникнення і розвиток інституту апеляції в зарубіжних країнах. Університетські наукові записки. № 3(15). 2005. с. 85–92.
2. Буковецька Н. Визнання і виконання рішень іноземних судів у Франції Юридична наука. № 2. 2011. С. 211-215.
3. Берчук Д. Порівняльно-правовий аналіз суду присяжних у континентальній, англосаксонській правових системах та в Росії. Порівняльно-аналітичне право. № 1. 2014. С. 287 – 291
4. Верба О. Б. Повноваження суду та інших органів на стадії примусового виконання рішень за законодавством Німеччини. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2008. Випуск 46. С. 103–112.
5. Дрогозюк К.Б. Предмет та суб'єкти доказування у цивільному процесі України та Франції: дис. ...канд. юрид. наук: Одеса, 2018. 202 с.

6. Дундич, Л. В. Судовий прецедент у правових нормах зарубіжних країн: порівняльно-правова характеристика. Південноукраїнський правничий часопис. 2019. № 4, т. 2. С. 34-37.
7. Ізарова І. О. Альтернативні та інтерактивні способи вирішення транскордонних спорів : досвід ЄС та перспективи України. Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Сер. «Право» № 26. 2015. Вип. 32, т. 2. С. 36–40.
8. Ізарова І. О. Гармонізація цивільного процесуального права в європейських країнах: напрями та основні здобутки. Держава і право. 2014. № 66. С. 149–159.
9. Ізарова І. О. Європейський порядок розгляду дрібних спорів: досвід та перспективи. Держава і право. 2015. № 67. С. 265–274.
10. Ізарова І. О. Інституційна система European Civil Procedure. Актуальні проблеми теорії держави і права : зб. наук. пр. Вип. 75. Одеса : Юрид. л-ра, 2015. С. 267–273.
11. Ізарова І. О. Передумови становлення та розвитку European Civil Procedure. Часопис Київського університету права : укр. наук.-теор. часоп. 2015. № 2. С. 45–58.
12. Ізарова І. О. Принципи цивільного процесу ЄС. Часопис Київського університету права : укр. наук.-теорет. часоп. 2015. № 2. С. 160–165.
13. Ізарова І. О. Принципи транскордонного цивільного процесу ALI–UNIDROIT і її вплив на розвиток цивільного процесуального права. Наук. вісн. Міжнар. гуманіт. ун-ту. Сер. : «Юриспруденція». 2014. № 10–1. Том 1. С. 190–194.
14. Ізарова І. О. Реформування інституту забезпечувальних заходів в цивільному процесі ЄС. Наук. вісн. Міжнар. гуман. ун-ту. Сер. : «Юриспруденція». 2015. № 13–2. Т. 1. С. 8–1.
15. Ізарова І. О. Розвиток електронного судочинства в європейських країнах. Юрид. вісн. 2014. № 6. С. 228–232.
16. Крижанівський В. Мировий суд в Україні та Англії. Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. № 89. 2011. С. 15 – 20.
17. Кушакова-Костицька Н. В. Електронне правосуддя : українські реалії та зарубіжний досвід. Юрид. часопис Нац. акад. внутріш. справ. 2013. № 1. С. 103–109.
18. Марценко Н.С. Використання цифрових технологій для покращення результатів цивільного правосуддя: зарубіжний досвід. Нове Українське право. Євроінтеграція. 2022. С. 57-65.
19. Малишев Б. В. Теоретичне обґрунтування прецедентної форми судової правотворчості в англійській юридичній науці. Часопис Київ. ун-ту права. 2003. № 4. С. 14 – 19.
20. Міжнародний досвід діяльності інститутів мирового судді, суду присяжних, народних засідателів та пропозиції щодо можливостей його застосування в Україні . Режим доступу до ресурсу: http://www.fond.lviv.ua/wp-content/biblioteka/Doslidzh.myrovsud_prusiaznuh.pdf
21. Молдован В. В. Судоустрій: Україна, Велика Британія, Російська Федерація, США, ФРН, Франція,. Судові органи ООН. Навч. Посіб.. К: Центр учбової літератури, 2012. 364 с.
22. Назаров І. В. Судові системи країн європейського Союзу та України: генезис та порівняння: Монографія. Харків: Видавництво «ФІНН», 2011. 432 с.
23. Палмер В. В. Дві конкуруючі теорії змішаних правових систем. Порівняльне правознавство. 2013. № 1-2. С. 128–154.

24. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали ІV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. 356 с.
25. Руда Т. В. Поняття і зміст процесу доказування в цивільному судочинстві США та України: порівняльний аспект. Вісник господарського судочинства. 2008. № 5. С. 166-172.
26. Руда Т. В. Підстави звільнення від доказування у цивільному судочинстві України і США: порівняльно-правовий аспект. Вісник Верховного Суду України. 2011. № 11. С. 41 – 48.
27. Руда Т. Критерій достатності при оцінці доказів у цивільному судочинстві України та США: порівняльно-правовий аналіз. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Юридичні науки. 2011. Вип. 88. С. 106 – 110.
28. Цувіна Т. А. Захист права на справедливий судовий розгляд упродовж розумного строку: практика Європейського суду з прав людини та досвід зарубіжних країн. Теорія і практика правознавства. 2014. Вип. 1. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2014_1_8
29. Шевчук Л. Судові системи України та Австрії: порівняльна характеристика. Режим доступу: [http://s-journal.cdu.edu.ua/base/2008/v5/v5pp140 – 143.pdf](http://s-journal.cdu.edu.ua/base/2008/v5/v5pp140-143.pdf).
30. Шевчук П. І. Інститут апеляції: досвід урегулювання в процесуальному законодавстві окремих пострадянських країн. Вісник Верховного Суду України. 2000. № 4(20).
31. Шишкін, В. І. Судові системи країн світу : навчальний посібник: У 3-х кн. ... - Київ : Юрінком Інтер, 2001. 320 с.
32. Яворська І. Правотворча функція Суду Європейських Співтовариств. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2008. Вип. 25. С. 207–211.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL:<http://portal.rada.gov.ua/> 2.
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України.
URL:<http://www.president.gov.ua/>
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL:<http://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний веб-портал органів судової влади України. URL:<http://court.gov.ua/>
5. Єдиний державний реєстр судових рішень URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>
6. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
7. Союз юристів України - Всеукраїнське громадське об'єднання. URL:
<http://www.lawyersunion.org.ua>
8. База французького законодавства <http://www.legifrance.gouv.fr/html>
9. База німецького законодавства http://bundesrecht.juris.de/bundesrecht/BMJ_index.html
10. База процесуального права Англії http://www.dca.gov.uk/civil/procrules_fin/update.htm
11. База австрійського законодавства <http://www.ris.bka.gv.at/auswahl/>